

17.2.1983

Ammattiyhdistysten ja työttömyyskassojen jäsenmaksujen periminen valtion virkamiesten palkasta

Ministeriöille sekä niiden alaisille virastoille ja laitoksille

Eräiden jäsenmaksujen perimisestä valtion virkamiesten palkasta 6 päivänä kesäkuuta 1969 annetun lain (365/69) nojalla valtion virkamiesten ammattiyhdistysten sekä työttömyyskassojen jäsenmaksut saadaan periä virkamiehen palkasta ammattiyhdistyksen ja työttömyyskassan lukuun asianomaisen palkanmaksu viranomaisen toimesta edellytyksellä, että virkamies on antanut siihen suostumuksensa.

Valtioneuvosto on 18.6.1969 tekemällään päätöksellä antanut jäsenmaksujen perinnän toimittamisesta tarkemmat ohjeet (VM:n yleiskirje n:o P 2835, 18.6.1969).

Jäsenmaksujen perintä aiheuttaa nykyisin valtion virastoissa huomattavaa laskenta- ja selvitystyötä. Tämä johtuu muun muassa siitä, että ammattiyhdistysten jäsenmaksuperiaatteet ovat ajan mittaan muodostuneet hyvin kirjaviksi. Toisaalta eri virastoissa ja laitoksissa on saatettu tulkita ammattiyhdistysten antamia perintä- ja tilitysohjeita eri tavoin. Ongelmana ovat myös takautuvat perintäperusteiden muutokset, jotka aiheuttavat paljon rutiininomaista laskentatyötä.

Jäsenmaksujen perintäjärjestelmässä havaittujen epäkohtien poistamiseksi ja perintäjärjestelmän yksinkertaistamiseksi ja selkiinnyttämiseksi valtioneuvosto on tänään tekemällään päätöksellä antanut jäsenmaksujen perinnästä seuraavat lisäohjeet. Lisäohjeiden tarkoituksena on tarkistaa ja täydentää asiassa aikaisemmin annettuja ohjeita (VM:n yleiskirje n:o P2835)

1. Perintäperusteiden yhdenmukaistaminen

Perittävä jäsenmaksu tulee määritellä markkamääräisesti tai tietyinä prosenttina täsmällisesti määritellystä perinnän perusteena olevasta palkasta.

Prosenttimääräisen jäsenmaksun perinnän perusteena oleva palkka tulee määritellä täsmällisesti seuraavien joko a)- tai b)- vaihtoehdon mukaisesti:

a) ennakonpidätyksenalainen ansio, jolla tarkoitetaan virkakai työsuhteen perusteella maksettavaa kokonaisansiota, josta pidätetään veroennakko. Tähän kokonaisansioon, joka määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin eläkkeeseen oikeuttava ansio, sisältyvät kaikki palvelussuhteen perusteella maksettavat lisät, lomaraha, lomakorvaukset (ei kuitenkaan palvelussuhteen päättyessä) sekä mahdolliset luontoisetujen verotusarvot.

b) palkka, joka palkansaajalle maksetaan hänen päätoimestaan pääasiallisesti säännöllisin väliajoin ja josta ennakonpidätys toimitetaan verokirjaan merkityn ennakonpidätystunnuksen tai muun verokirjassa olevan pidätystä koskevan määräyksen mukaan (ns. taulukkopidätyksenalainen ansio). Tähän ansioon eivät kuulu siten esim. yli- tai sunnuntaityökorvaukset, ilta- ja yötyölisät, lomaraha,

lomakorvuakset eivätkä muut säännöllisin väliajoin maksettavan palkan lisäksi suoritettavat lisät. Jäsenmaksua peritään mahdollisista luontoisetujen verotusarvoista.

Prosenttimääräisen jäsenmaksun yhteydessä voidaan määritellä kuukausittain perittävän jäsenmaksun yläraja, ellei tilivirasto huomioon ottaen sen aiheuttama lisätyö pidä sitä epätarkoituksenmukaisena. Milloin ylärajaa käytetään, sen tulee olla kiinteä.

Yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi prosenttimääräisen perinnän perusteena olevan palkan osalta ammattiyhdistysten tulee vastaisuudessa lähettää palkanmäärittämisperusteensa ja niitä koskevat muutokset tiedoksi valtiokonttorille mahdollista kannanottoa varten.

Palkansaajilta perityt jäsenmaksut pyöristetään rahalain mukaisesti penneihin palkansaajakohtaisesti.

2. Perintäperusteiden muutoksista ilmoittaminen

Ammattiyhdistysten tulee lähettää tieto jäsenmaksuperusteiden muutoksista työnantajalle viimeistään puolitoista kuukautta ennen niiden toteuttamista. Tämän mukaan tieto seuraavan kalenterivuoden alusta voimaan tulevista perintäperusteiden muutoksista, tulee olla työnantajan tiedossa edellisen vuoden marraskuun puoliväliin mennessä. Jos tieto perintäperusteiden muutoksesta tulee edellä sanottua myöhemmin, muutos toteutetaan tiedon saamisesta puolentoista kuukauden kuluttua ensiksi alkavan kalenterikuukauden alusta lukien.

3. Perinnän suorittaminen

Työnantaja alkaa periä jäsenmaksua sitä seuraavan palkanmaksukauden alusta, jonka aikana henkilön jäsenmaksun perintään oikeuttava valtakirja on saapunut. Jäsenmaksut voidaan periä palkanmaksukuukausittain tai kuukausittain palkanmaksun yhteydessä.

Mikäli tilivirasto ja ammattiyhdistys ovat sopineet jäsenmaksujen erittelemisestä osastoittain tai alayhdistyksittäin tulee perintävaltakirjoista ilmetä asianomaisen osaston tai alayhdistyksen numerotunnus sekä palkansaajan henkilötunnus.

Mikäli atk-palkanlaskennan piirissä olevissa virastoissa tai laitoksissa pienten yhdistysten osalta jäsenmaksujen perinnän aiheuttamat yksikkökustannukset suhteessa jäsenmaksujen määrään ovat kohtuuttomat, työnantajan tulee neuvotella asianomaisen yhdistyksen kanssa perinnän tarkoituksenmukaisuudesta.

4. Jäsenmaksujen tilitys

Perittyjen jäsenmaksujen tilitys järjestöille voi tapahtua joko manuaalisesti tai konekielisesti sen mukaan kuin se viraston tai laitoksen kannalta on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

Mikäli jäsenmaksujen tilitystä ei voida tai kannata siirtää konekielisesti rahalaitoksille, tilitys voi tapahtua edelleen manuaalisesti rahalaitoksen välityksellä. Tilitys tapahtuu yhtenä summana suoraan tilivirastoon ja ammattiyhdistyksen sopimalle tasolle.

5. Tilityksen ajoitus

Perityt jäsenmaksut tilitetään ammattiyhdistyksille kutakin perintäkautta seuraavan kalenterikuukauden kuluessa. Tilityksen ajoituksen tarkoituksenmukaisuudesta voidaan kuitenkin neuvotella ammattiyhdistyksen kanssa.

Konekielistä tilitystapaa käyttävät työnantajat voivat tilittää jäsenmaksut kuukausittain tai palkanmaksukausittain yhtenä eränä ammattiyhdistysten keräilytilille viimeistään perintäkautta seuraavan kalenterikuukauden aikana ja liittää mukaan erittelyn ammattiyhdistyksistä, joiden tileille summa tulee siirtää.

Jäsenmaksujen täsmäytys henkilöittäin voidaan suorittaa 1/4-vuosittain, kuitenkin viimeistään vuosittain.

Tilitystavan tulee olla työtä ja kustannuksia säästävä.

6. Tilityksiä vastaavat jäsenkohtaiset selvitykset

Tilitystä vastaavista jäsenkohtaisista selvityksistä tulee ilmetä ammattiyhdistyksen nimi ja mahdollinen ammattiyhdistyksen antama numerotunnus, perintäajanjakso sekä henkilötunnukset ja nimet niistä palkansaajista, joilta jäsenmaksu on peritty sekä perittyjen jäsenmaksujen määrät. Mikäli selvityksiin on saatava muuta lisätietoa, esim. tietoa jäsenmaksupoikkeavuuksista, kuten jäsenmaksuperinnän lakkaamisesta virkavapauden, äitiysloman, asevelvollisuuden suorittamisen tms. syyn perusteella, on niistä neuvoteltava erikseen tiliviraston ja ammattiyhdistyksen kesken.

Tilityksiä vastaavat jäsenkohtaiset selvitykset tulee lähettää niitä pyytäneille ammattiyhdistyksille 1/4-vuosittain kutakin vuosineljännestä seuraavan kalenterikuukauden aikana, mikäli selvitykset laaditaan atk-systeemillä.

Manuaalisesti laadittavat jäsenkohtaiset selvitykset tulee lähettää kutakin kalenterivuotta seuraavan tammikuun aikana tai useamminkin, mikäli työnantajan ja ammattiyhdistyksen kesken niin soviin.

7. Siirtyminen yhdenmukaiseen järjestelmään

Siirtyminen näiden ohjeiden mukaiseen perintä- ja tilitysjärjestelmään tapahtuu, mikäli mahdollista, välittömästi seuraavan tilityskauden alusta lukien, kuitenkin viimeistään vuoden 1984 alkuun mennessä. Mikäli siirtyminen edellyttää ammattiyhdistyksen sääntömuutosta, tiliviraston tulee saattaa asia tältä osin ammattiyhdistyksen käsiteltäväksi, jolloin siirtyminen voi tapahtua heti, kun tarvittavat ammattiyhdistyksen päätökset ja sääntömuutokset sen mahdollistavat.

Eräiden tilivirastojen piirissä on käytössä hyväksi koettu jäsenmaksujen perintä- ja tilitysjärjestelmä, joka joltakin osin poikkeaa tämän ohjeen määräyksistä (valtionrautatiet, posti- ja telelaitos, tie- ja vesirakennuslaitos, puolustuslaitos). Tätä käytäntöä voidaan edelleen jatkaa, jos tilivirasto ja asianomaiset ammattiyhdistykset niin sopivat.

Muilta osin ovat jäsenmaksujen perimisestä aikaisemmin annetut valtioneuvoston ohjeet (VM:n yleiskirje n:o P 2835, 18.6.1969) edelleen voimassa.

Jäsenmaksujen perinnästä työsuhteessa valtioon olevien henkilöiden palkasta on annettu ohjeet erikseen.

Tätä ohjetta koskeviin tiedusteluihin vastaa valtiokonttorin henkilöstöhallinto-osasto.

Tämän valtiovarainministeriö valtioneuvoston päätöksen mukaisesti kunnioittaen ilmoittaa valtioneuvoston kanslialle ja kaikille ministeriöille tiedoksi ja noudatettavaksi sekä niiden alaisten virastojen ja laitosten sekä tilivirastojen tietoon saatettavaksi ja noudatettavaksi.

Ministeri Jermu Laine

Nuorempi hallitussihteeri Veikko Liuksia